

บทความลงคอลัมน์เฉียบ

ยัติภังค์ ไม่ใช่ ยัติภาค

ใช้ครับ ยัติภังค์ ไม่ใช่ ยัติภาค ที่เห็นก็สะกดไม่เหมือนกันนั่นก็ประเด็นหนึ่ง ว่าแต่ ยัติภังค์และ ยัติภาค คืออะไร แล้วทำไม ยัติภังค์ ไม่ใช่ ยัติภาค จะอธิบายให้ฟังดังนี้ครับ

ยัติภังค์ ภาษาอังกฤษ เรียก hyphen คือ ชื่อเครื่องหมายวรรคตอน (punctuation) รูปหนึ่ง มีลักษณะเป็นขีดแนวนอนสั้นๆ กลางบรรทัด ที่เราเรียกกันคุ้นเคยว่า เครื่องหมายขีดสั้นนั่นแหละครับ มีรูปดังนี้ – ซึ่งอาจจะเขียนให้ยาวได้ตามความเหมาะสม แต่ไม่ควรเกิน ๒ ช่วงตัวอักษร

ส่วน ยัติภาค ภาษาอังกฤษ เรียก dash เป็นเครื่องหมายวรรคตอนอีกรูปหนึ่ง มีลักษณะเป็นขีดแนวนอนเหมือนยัติภังค์ แต่ยาวกว่า (ยาวประมาณ ๒-๓ ช่วงตัวอักษร) มีรูปดังนี้ —

เครื่องหมายวรรคตอน 2 รูปนี้ ไม่เพียงแต่มีชื่อเรียกและรูปไม่เหมือนกันแล้ว ยังมีหลักการการใช้ไม่เหมือนกันด้วยนะครับ แต่ก็มียุ่อย่างหนึ่งที่ใช้เหมือนกัน คือ ใช้ในความหมายว่า “ถึง” เพื่อแสดงช่วงเวลา จำนวน สถานที่ ฯลฯ เช่น ประมาณ ๖๐๐-๗๐๐ คน อ่านว่า ประ-มาณ-หก-ร้อย-ถึง-เจ็ด-ร้อย-คน, เวลา ๑๐.๐๐-๑๒.๐๐ น. อ่านว่า เว-ลา-สิบ-นา-ลิ-กา-ถึง-สิบ-สอง-นา-ลิ-กา, ตั้งแต่วันจันทร์-วันเสาร์ อ่านว่า ตั้ง-แต่-วัน-จัน-ถึง-วัน-เสา, ระยะทางนครสวรรค์-ลำปาง อ่านว่า ระ-ยะ-ทาง-นะ-คอน-สะ-หวัน-ถึง-ลำ-ปาง การใช้แยกพยางค์เพื่อบอกคำอ่านจะใช้ยัติภังค์ ซึ่งจะกล่าวในภายหลัง

นี่ก็เป็นตัวอย่างของการใช้ที่มีความหมายเหมือนกัน ซึ่งเราจะพบเห็นกันอยู่บ่อยๆ สำหรับหลักการการใช้อื่นๆ จะขอเริ่มจากการใช้ ยัติภาค ก่อนนะครับ การใช้ยัติภาค ก็มีดังนี้

๑. ใช้ในความหมายว่า “และ” หรือ “กับ” เพื่อบอกความสัมพันธ์ของคำ ๒ คำ เช่น สมศรี—สมชาย มีความยินดีขอเชิญร่วมรับประทานอาหารเนื่องในงานมงคลสมรส, ฟุตบอลชิงชนะเลิศระหว่างไทย—พม่า, ภาษาตระกูลไทย—จีน

๒. ใช้ขยายความ เช่น ขุนช้างขุนแผน—แจ้ง หมายความว่า เป็นเรื่องขุนช้างขุนแผนสำนวนครูแจ้ง ถิ่น—พายัพ หมายความว่า เป็นภาษาถิ่นที่ใช้ในภาคพายัพ

๓. ใช้แทนคำว่า “เป็น” เช่น พจนานุกรมไทย—อังกฤษ หมายความว่า พจนานุกรมไทยเป็นอังกฤษ

๔. ใช้แสดงลำดับย่อยของรายการที่ไม่ต้องการใส่ตัวอักษรหรือตัวเลขบอกลำดับข้อ เช่น วิธีการแก้ไขปัญหาทางการเมืองในสถานการณ์ปัจจุบัน มีดังต่อไปนี้

- การเลือกตั้งใหม่
- การจัดตั้งรัฐบาลแห่งชาติ
- การเปลี่ยนชื่อทางการเมือง

นี่ก็เป็นหลักการในการใช้ ยัติภาค หน้ากระดาษหมดซะก่อน ไว้ติดตามอ่านหลักการการใช้ ยัติภังค์ในตอนต่อไปนะครับ

อาจารย์จักรกฤษ กิตตินภากุล

ผู้อำนวยการสำนักศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยภาคกลาง